

Mijn verhaal

Eigenaarschap. Dat is de term die mij ooit tot een zoektocht aanzette die mij op Habits of Mind deed stuiten. Deze term werd te pas en te onpas gebruikt in het Daltononderwijsveld waarin ik mij toen begaf vanwege schoolontwikkeling tot Daltonschool.

Daar waar ik op zoek was naar de heilige graal van eigenaarschap, kreeg ik “slechts” de trucjes te zien. Zelfstandig-werkenblokjes, stoplichten etc. Op alle scholen zie je inmiddels de middelen en klassenmanagement-tools terug die door Daltonscholen werden uitgelegd als middelen om eigenaarschap te bevorderen. Hoewel deze hulpmiddelen prima kunnen werken voor je klassenmanagement en voor het bevorderen van eigenaarschap zijn ze niet: “the real thing”. De taal van de Habits of Mind sprak mij daarom zeer aan. Helder beschreven taal voor intelligent gedrag, te gebruiken buiten je comfortzone. Deze taal gaf mijn klas een veel ruimer pallet voor plannen, monitoren en reflecteren op het leerproces. Vage taal werd vervangen door de precieze bewoordingen die Art Costa heeft gekozen voor het succesvolle gedrag dat hij onderscheidde in het succes van mensen.

De Habits of Mind zijn voor mij vanaf die tijd het beginpunt geweest waarbij uiteindelijk best de tools gebruikt konden worden die we toch al hadden liggen. De kans op het goed gebruik van een zelfstandig-werkenblokje is volgens mij groter, wanneer de reden erachter gedragen en helder is. En voor de duidelijkheid, de reden om je impulsen te kunnen managen is om problemen op te lossen en slimmer te worden! Na introductie van en een klassengesprek over de Habit managen van impulsen ontstond er in een klas een gelamineerd kaartje met een groene kant en een rode kant. Zo wilden de leerlingen laten zien dat ze in de flow zaten of dat ze met iets waren vastgelopen. Later is zelfs nog geëxperimenteerd met whiteboard stiften om zo ook op te kunnen schrijven waarmee je was vastgelopen. Eigenaarschap die ik met het gebruik van de blokjes later nooit meer heb bereikt!

Inmiddels jaren later en veel studie verder, staat voor mij de kracht van Habits of Mind nog steeds fier overeind. Positionering is daarin continu belangrijk. Hoe verhouden de Habits of Mind zich met de 21e eeuwse vaardigheden of tot de executieve functies? Interessante vraagstukken om je mee bezig te houden en terug te gaan naar de kern van de Habits of Mind, intelligent gedrag (dus geen vaardigheden of functies maar inclusief vaardigheden en functies!).

Zijn Habits of Mind de heilige graal in het onderwijs? Nee. Omdat leren waarschijnlijk te complex is voor maar 1 heilige graal! Maar met de juiste inzichten uit de cognitieve psychologie (hoe werkt leren eigenlijk?) en de neurowetenschap (hoe werkt het brein?) hebben we met Habits of Mind de noodzakelijk taal voor metacognitie (denken over denken) te pakken en zo ben je een stukje meer eigenaar over je eigen leerproces.

Tom Witjes, Habits of Mind Nederland

